

zdeněk jirásek

BLEK

Blek se probudil zimou. I když stejně tuhle noc skoro nespal. Pršelo na něj a masíroval ho nepříjemně ledový vítr. Ještě byla tma, když se vyhrabal ze svého doupěte v křoví. Měl problémy si ubalit cigaretu, jak se mu klepaly ruce. Ale nějak to dokázal. První dávka nikotinu byla osvěžující. Zahájil svůj ranní tělocvik. Maličko se protáhl, udělal tři kroky tam a tři zpátky, přičemž na obrátce se vymočil. Dokouřil a teprve teď se do něj dala pořádná zima. A vzduchem začíná poletovat sníh. Sakra, copak ho letos už nebylo dost. Je půlka března a furt chumelí. Přemýšlí, kde by se trochu ohřál. Nikde. Na úřadě otevrou až v osm. Blek hodinky nemá, ale odhaduje, že může být něco kolem šesté. Zajde aspoň k mostákoví.

Vejde do teploučké trafiky a tiše pozdraví. Trafikant tuto špinavou a páchnoucí figuru dobře zná a hned je mu jasné, že Blek na tom dnes není dobře. Těch nocí v křoví, na lavičce, na trávníku i na dlažbě má za sebou spoustu. Kolik vlastně? Dvacet let. Dvacetkrát tři sta šedesát pět. Sedm tisíc tři sta. Bleskne mu hlavou, že je to desetkrát víc, než trvala vojna. Měl by být zvyklý. Pravda to je, ale dnes nemá dobrý den. Je mu mizerně. Má zimnici a strašně ho pálí nohy. Staré omrzliny o sobě dávají vědět.

„Co to bude Bleku?“ Trafikant je i přes Blekův zápach laskavý.

„Dej mně dva tabáky a papírky. Ale zaplatím až po čtrnáctém“. Blek mluví tiše, skoro šeptá. Trafikant mu podá dva balíčky nejlacinějšího tabáku a jedny papírky. Blek je v jeho trafice Za mostem častým hostem. Dluh tam má skoro nepřetržitý, ale vždy ho srovná. Udržuje ho na rozumné míře, takže je schopen ho ze svého částečného invalidního důchodu vždy splatit. Strčí si tabák do kapsy a chvíli ještě postává. Chce se trochu ohřát, ale do trafiky přijde další zákazník a pro dva tam moc místa není. Blek se tedy pomalu a neochotně vyšourá ven. Belhá se na kruhák. Tam třeba potká kámoše a ti by mohli mít trochu čůča. I když většinou to je tak, že čůčo kupuje Blek a kámoši mu ho vypijí.

U kruháku seděl akorát Kašpar. To je blbý. Kašpar je hovado a umí být hodně agresivní. Blek by nejraději hned odešel jinam, ale Kašpar ho už viděl.

„Bleku pod' sem, vole!“ Blek věděl, že když rozkaz neposlechne, Kašpar vyskočí a přitáhne si ho. Pomalu tedy šel k plotu na jehož podezdívce se bezdomovci často schází.

„Dej pokouřit!“ Další řízný rozkaz. Navíc Kašpar je viditelně ožralý, což situaci ještě zhoršuje. Blek smutně vytáhne balíček tabáku, chce ho rozdělat, ale Kašpar mu ho vytrhne z rukou celý a řekne si ještě o papírky. I ty dostane.

„A víno, máš?!“ I v té otázce je rozkaz. Blek nemá a ví, že ho bude muset jít do blízkého supermarketu opatřit. To by ostatně musel i bez Kašpara, protože sám ho nutně potřebuje. V kapce má třicet korun. Ještě včera měl pět set, ale ve spánku je lehce zranitelný. I když skoro nespal a viděl temnou postavu, jak se

k němu sklání a projíždí mu kapsy, nezmohl se ani na slovo. Aspoň, že těch třicet korun mu zůstalo. Ale za to dvě krabice stejně nepořídí. A musí přinést krabici pro Kašpara i pro sebe. Na zemi asi peníze nenajde. A ukrást krabici bude těžké. Ale zkusí to, nic jiného mu nezbývá.

Vejde do obchodu. Snaží se vypadat nenápadně, což ovšem samozřejmě není možné. Špinavé vojenské maskáče, sovětská beranice s rudou hvězdou. Prodavačky zpozorní. Štítivě pozorují špinavce, který ani pro ně ale není neznámý.

Blek si toho nevšímá. Kráčí rovnou k regálu s Poezií. Teprve tam se rozhlédne. Široko daleko nikdo není. Popadne jednu krabici a bleskově ji strčí za bundu. Pak vezme druhou a šourá se k pokladně. Nese ji jen tak v ruce, protože minci na vozík neměl. Položí krabici na pás pokladny a pokladní dává do ruky dvacku. Ta ji přijme tak, aby se ani na tisícinu vteřiny nedotkla Blekovy špinavé ruky. Očima hledá vedoucí. Ani nemusí, ta již stojí vedle Bleka.

„Pane, můžete nám ukázat, co máte pod bundou?“

Blek ví, že je zle, ale nijak ho to nerozhodí. Není v podobné situaci poprvé.

„Houby je vám po tom, paninko. A nezdržujte mě, já pospíchám.“

Snaží se co nejrychleji odejít. Vedoucí nemá odvalu mu v tom zabránit. Netuší, že Blek sotva stojí na nohou, že za posledních dvacet čtyři hodin nic nejedl, jen vypil litr vína, vykouřil asi padesát cigaret, je celý promočený, klepe se zimou a má pravděpodobně teplotu. A šíleně ho už několik dní pálí chodidla. Vedoucí nervózně kouká ven, jestli neuvidí auto městské policie, kam volala ihned, jak viděla Bleka dávat si krabici za bundu.

Konečně policie přijela. Blek je už venku, ale vedoucí mu jde v patách a mává na strážníky.

„Tady, haló tady! Tenhle pán u nás ukradl krabici vína. Má ji pod bundou.“ Oddychne si. Svůj úkol splnila. Uchránila svoji svatyni, zneškodnila nebezpečného zločince. Už se těší, jak to bude všem vyprávět.

Oba strážníci se na sebe podívají a vzdychnou.

„Na tak to Bleku vytáhni a nedělej drahoty!“

Blek neochotně vytáhne krabici a smutně ji strážníkům podává. „Ale tu druhou jsem si zaplatil, tu mi musíte nechat.“

Strážníci věděli, že sepisovat nějaký protokol je ztráta času. Blek stejně nikdy žádnou pokutu nezaplatí a krádež jedné krabice vína jim nepřipadala tak strašná. Tak Blekovi jen domluvili, ač si byli vědomi, že i toto je naprosto zbytečné.

Pot této epizodce se Blek snaží co nejrychleji dostat pryč z dosahu Kašpara. Nesplnil jeho příkaz a to by nemuselo dobře dopadnout. Zajde na úřad. Dávají mu tam po částech jeho nepatrný invalidní důchod. Má ho na starosti jedna Holka a ta je hodná. Někdy mu i kafe uvaří.

Má štěstí, Holka je v kanceláři. Vypadá trochu jako panenka. Její běloučká čistota ostře kontrastuje s Blekovou špínou. Ale usměje se a přátelsky pozdraví.

„Dobrý den, pane Kupičko, tak co, jdete si pro peníze? Ale byli jsme přece domluvení až na pátek a dnes je středa. Neříkejte, že už nic nemáte.“

Byla to sice výtka, ale zněla mile. Tahle Holka jediná mu říká jeho pravým jménem. Jinak i pro policajty je Blek. Už dávno si zvykl.

„No víte slečinko, já jsem ještě včera měl, ale někdo mně všechno ukrad. Teda nechal mně jenom třicet korun a za ty sem si teď koupil chlast.“

On věděl, že nic nedostane, Holka byla sice milá, ale neoblomná. Když před rokem na úřad nastoupila, tak se nechala snadno ukecat, ale dnes už, i přes své dvacetileté mládí a drobnou postavu, dovedla být tvrdá. Ostatně Bleka sem jeho bolavé nohy nedonesli ani tak kvůli prachům, jako spíš kvůli teplu.

Holka vycítila, že Blek je tom dnes špatně. „Já vám pane Kupičko uvařím kafičko. Sedněte si zatím tamhle na chodbě, já vám ho donesu. Ale peníze vám žádné nemůžu dát, vždyť to víte.“

„No jo, já vím. A to kafe si dám rád, děkuju.“

Holka by mu ráda peníze dala, ale ví, že ať mu dá jakoukoliv částku, za pár hodin nebude mít nic. Věřila mu to s tou krádeží. Znala ho dobře. Blek, ať je jakýkoliv, tak nelže. Je to v podstatě dobrák od kosti. Pravda, chlastá a denně vykouří baliček tabáku, ale ona jediná zná celý jeho osud. Ona jediná ví, jak ho rodiče alkoholici zavrhli, jak celé dětství strávil v různých ústavech a blázincích. Jeho startovní pozice byla tak špatná, že to ani jinak dopadnout nemohlo. Holka ví, že se na něj lepší spousta „kámošů“, kteří buď po dobrém nebo po zlém z něj vytáhnou všechno co má. Holka ví, že mu ukradli zánovní spacák, celtu, že mu jen tak ze srandy hodili boty do řeky, ale pak za ním přišli a litovali ho, přičemž se nechali hostit tabákem a vínem. Holka ví, že má za sebou těžké omrzliny a jen zázrakem má ještě obě nohy. Kafe mu udělala ráda a nakonec mu k němu podala ještě svůj krajíček celozrnného chleba s plátkem šunky.

„Jé, děkuji slečinko, to jste hodná. Já už jsem dva dny neměl v hubě.“

„Rádo se stalo.“

Kurva to je bolest. Blek se pokouší vstát, ale bolest mu projede až do morku kostí. Svalí se na pražce a tiše upí. Leží a do očí se mu derou slzy. Myslel si, že už mu dávno vyschly. Ale nějaké ještě zbyly. Teď je objevila šílená bolest v noze. Jak mohl proboha tak blbě upadnout. Nepamatoval se, byl až příliš ožralý. Nyní ale přece jen vystřízlivěl. Věděl, že by se měl dostat z kolejí. Sebral všechny síly a snažil se plazit. Skoro bolestí omdlel, ale podařilo se to, byť se celý vyválel v blátě. Snad ho někdo najde dřív, než tady zdechne. Ale kdo, sem do tohoto špinavého kouta mezi tratí a zdí lihovaru nikdo nechodí. Teda nikdo slušný, ale chodí sem občas Pajda Málek. Někdy tady i přespává. Je tma jak v pytli, Blek neví, jestli tady Pajda někde nechrápe. Snaží se křičet: „Pajdo!“, ale moc mu to nejde. Navíc jestli tu Pajda někde chrápe, tak je ve svém zlihovatělem stavu stejně nevzbuditelný.

Blek se pokouší plazit dál. Jde to pomaličku a trvá to snad dvě hodiny. Plazí se možná šedesát metrů, když dorazí k chodníku. Ale je stále noc a nikdo tudy nejde. Bolest výrazně přebíjí vyčerpání a opici. Usnout nejde ani náhodou.

Smích a kroky. Někdo se blíží. Blek se trochu nadzvedne a vidí partičku tří kluků a dvou holek. Kráčí přímo k němu, nemůžou ho přehlédnout.

„Haló, pomozte mně“, Blek už spíše chrčí, než volá. Ale už ho vidí.

„Hele, co to tady leží za svinstvo?“

„Bacha, ať si neušpiníte boty. Proboha, proč ho někdo nehodí do kontejneru?“

„To je nápad, uděláme dobrý skutek a uklidíme tady. Kde je nejbližší kontejner?“

Všichni jdou opilí a pro Blekovu situaci nemají ani trochu pochopení. Je to pro ně zábava, zpestření cesty z flámu. Tři maníci už sem tlačí kontejner, zatímco holky se jen hihňají.

„Tak ho tam šoupnem, ať máme dobrý skutek. Ale ještě se vychčijeme. Nejdřív páni a potom dámy. Všichni tři maníci rozepnuli kalhoty a za dívčího povzbuzování se vymočili Blekovi na záda.

„A teď dámy. Aspoň se ty prase jednou umeješ.“ Smích. Byl to přece krásný vtip. Blek se už ani nehýbal, když si dívky přidřeply a dokončily dílo svých mužů. Zato když ho popadli za ruce a nohy a hodili do kontejneru, zařval bolestí.

K ránu začalo pršet. Psa by člověk nevyhnal. Do ledové tmy se ozývá jen tichý pláč z plechové nádoby, který splývá s kvílením větru.

Kousek vedle se zvedá ze země postava. Pajda. Probudila ho zima. Má na obou nohou amputované prsty. S velikou námahou se snaží dojít na autobusovou zastávku. Musí obejít kontejner, který tu nemá co dělat, ale to Pajda neřeší. Alkoholu má ještě v krvi víc než dost. Navíc mu zrovna přišel celkem vhod. Zastaví se u něj a opře se. Potřebuje si na své pouti odpočnout. Postojí minutku a pak namáhavě a pomalu pokračuje dál. Vítr kvílí, jakoby někdo nařikal. Je to nepříjemné. Na zastávce pod střechou se svalí na lavičku a téměř okamžitě zase usne.

Tlustá bezzubá cikánka Nast'a vyrazila za svítání na svou pravidelnou štaci. Měla svou stálou trasu. Věděla už, kde se vyplatí v kontejneru či popelnici důkladně zahrabat a kde se vůbec nemusí špinit. Řadu let se takto solidně živí. Už ve druhém kontejneru našla půl šišky sekané, v dalším skoro půlku chleba. Za hodinu má dvě plné igelitky a to ji ještě na cestě čekají dva kontejnery. Zvláště na jeden se těší. Je u supermarketu a často v něm nachází potraviny, kterým zhýčkaní lidé říkají prošlé a závadné. Pcha, závadné. A Nast'a poslední nemoc prodělala jako desetiletá. Za dalších třicet let, dokázala porodit sedm zdravých dětí, o kterých ale vůbec neví, kde žijí a co s nimi je, zamordovat chlapa a dalších deset let si odsedět. Už léta se takto živí a dotáhla to na dnešních asi osmdesát kilo. Ale dnes, to je divné, kontejner na svém místě nestojí. Nast'a se rozhlíží, ale nevidí ho. Škoda, co se dá dělat. Jde pomalu dál.

Po chvíli na hledaný kontejner narazí na chodníku. Je dokonce otevřený. Sáhne dovnitř a prohrábne obsah. Co to je? Podívá se pořádně dovnitř a vykřikne leknutím. Tiché zasténání je jedinou odpovědí na její výkřik.

„Proboha Bleku?“

Blek reaguje jen sténáním, které místy přechází do chroptění.

„Kdo ti to udělal?“

Nic.

„Bleku, můžeš ven?“

Sama však vidí, že to nepůjde. Položí své tašky na zem a běží zpátky k supermarketu.

Holka se to dozvěděla někdy po deváté. Volali ji z nemocnice. Sebrala se a šla tam. U Bleka byli zrovna policisté. Ležel na pokoji, nohu od kolena dolů v sádře. Šla se zatím zeptat lékaře.

Mladý doktor si Holku zvědavě prohlédl. To on Bleka ošetřoval a nebyla to zrovna příjemná práce. Bylo mu divné, že tak mladá a čistá holka jde za tím špinavým smradlavým bezdomovcem. Navíc byla hezká. Jindy by možná zavtipkoval, možná se i pokusil o seznámení, ale to spojení s Blekem ho odrazovalo.

„Vy jste příbuzná?“ Lékařův hlas měl v sobě nádech jízlivosti.

Holka to vycítila a byla také jízlivá: „Ne, přítelkyně.“

„Hm. Má zlomené obě kosti. Holenní i lýtkovou. Poleží si tu nejméně šest týdnů. Ale s přihlédnutím na celkovou kondici vašeho přítele se nedá další vývoj moc přesně odhadnout.“

„Děkuji.“

Policisté už výslech skončili. Byli mnohem příjemnější, než nafoukaný doktor. Ale mohlo to být i tím, že Holku znali. Ovšem moc jí toho říci nemohli.

„Nevíme kdo slečno, ale někdo ho v noci hodil do kontejneru. Asi nějaká parta, co se vracela z flámu. A ještě ho před tím, s prominutím, počůrali. Víme jen to, že to byli tři kluci a dvě holky. Bohužel žádný popis nám Blek neposkytl a pochybujeme, že se nejde nějaký svědek. Ale tu nohu si zlomil sám už před tím. No, kdybyste se cokoliv dozvěděla, tak brkněte. Zatím na shle.“

Holka vkročila do pokoje. Všech šest postelí bylo obsazených. Blek ležel hned u dveří. Vypadal velice zuboženě. Když ale uviděl Holku, tak se usmál. Potěšilo ho to. A tato nepatrná dávka štěstíčka, v jeho životě tak vzácná, jakoby mu vlila do toho zbitého těla novou dávku energie. Byl zase schopný úsměvu.

„To ste hodná slečinko, že ste se přišla podívat. To sem dopad, co“..“

„Tak jak se cítíte, pane Kupačko?“

„Ale teď už jo. Ale byla to bolest, to vám povím. A já ani nevím, jak se mně to stalo. To víte, byl sem vožralej. Vím jen, že sem šel přes koleje a pak sem ležel na zemi a bolelo to jako kurva. Pak sem se plazil k chodníku a voni tam zrovna šli ty chuligáni. No a šoupli mě do toho kontejneru. Ale před tím mě eště pochcali, dobytkové. Teda slečinko, řeknu vám, že nejhorší bylo, když mě za tu

nohu vzali. Eště, že mě tam Nast' a našla. Kdyby přijeli dřív popeláři, tak sem zhebnul někde na skládce.“

Holka mu slíbila, že mu zítra přinese nějaký tabák a pár korun.

Chodila pak za ním tak dvakrát týdně. Někdy se u něj střídala s Nast'ou, někdy s Rachejtlí. Ty dvě ženské projevovali až dojemnou starost, ale Holka věděla, že jim jde hlavně o Blekovi peníze a tabák. A dobrácký hlupák Black jim skoro vždycky něco dal. Ony mu za to někdy z lásky přinesly kus salámu z popelnice. Ale nesměly se spolu potkat. Jednou se to však stalo.

Blek už ve špitále ležel čtvrtý týden a byl jako vyměněný. Čistý, vymydlený, oholený a hovorný. Svými historkami bavil celý pokoj i nemocniční personál.

Nast' a mu zrovna přinesla ve sklenici polívku, kterou sama uvařila. Prý na posílení. Blek na ni neměl chuť, jemu totiž na rozdíl od všech ostatních v nemocnici chutnalo a porce mu bohatě stačily. Sklenici si položil na stolek a do nastaveného papírového pytlíku odsypával část svého tabáku.

„No to sem si mohla myslet. Deš vod něj ty píčo! Zases ho přišla vokrátat?!“ Rachejtle měla hlas jako polní generál.

Jenže Nast' a nebyla z těch, které se nechají urážet. Její hlas byl hluboký a drsný.

„Kdo je u tebe píča? Sama seš píča ty krávo zasraná. Pod' sem, ať ti jednu ubalím, ty kurvo!“ A Nast' a nezůstala jen u slov. Byla to žena činu. Vyhrnula rukávy a vystartovala proti Rachejtle. Avšak ani Rachejtle nebyla žádný otloukánek. Měla sice o dobrých třicet kilo méně ale taky byla mladší o dvacet let. Bitka to byl parádní. Ženské se to sebe pustily hlava nehlava, přičemž kurvy a píči létaly vzduchem a po nemocničních chodbách se krásně nesly. Sestry se rychle stáhly a příběhnuvší zřízenec si netroufl mezi obě sokyně vstoupit. Musel počkat na posilu, ale jeho kolega, který byl smělejší dostal od Nasti takovou ránu, že se svalil na dlažbu, kde chytil kopanec od Rachejtle. Situace na bojišti se začala měnit. Nast' a i Rachejtle vycítili nebezpečí a naráz se staly spojenci. Už tři zřízenci ustupovali před rozlícenou dvojicí, zvláště, když Rachejtle vytrhla vyděšené uklízečce smeták a takto ozbrojena si nekompromisně razila cestu chodbou ven. Odnesla to jedna skleněná výplň ve dveřích. Když se zápasnice dostaly z chodby na schodiště, nechaly boje a daly se na rychlý ústup. Ale stejně je nikdo nepronásledoval. Vyděšený nemocniční personál a pacienti se pomalu vzpamatovávali z toho zážitku.

Když dojela policejní hlídka, našla Nast' u a Rachejtle, jak se válí před nemocnicí na zemi a nemilosrdně se řežou, škrábou, škrť a koušou. Dva policisté museli zavolat další vůz. Teprve potom se jim podařilo ty dvě od sebe odtrhnout a odvézt.

Jediný, kdo se skutečně bavil, byl Blek.

„Cha, cha, kdopak z vás může říct, že se vo něj dvě baby takhle perou?“

Postarší sestřička se na Bleka zkoumavě podívala. „Teda pane Kupičko, vy musíte mít ale sex appeal. Vidíte, a já bych si toho sama ani nevšimla.“

Už více než měsíc si Blek vegetil ve špitále. Vypadal dobře. Čistý, oholený, ublíznuté vlasy, veselý a hovorný. Holka za ním chodila docela ráda. Vždy ji

pobavil nějakou historkou. Anebo zarecitoval jakousi pionýrskou básničku, kterou si pamatoval ještě ze školy. To Holku udivilo. Starý, vychlastaný a po všech stránkách zdecimovaný Blek, který si nikdy nepamatoval, na čem se spolu dohodli, nosil v hlavě čtyřicet let básničku. Holka si marně snažila vybavit také nějakou, ale nevzpomněla si ani na jediný verš. Sedávala s ním v nemocniční zahradě na lavičce a Blek jí byl čím dál tím sympatičtější. Kdyby tak vydržel nepít.

„A co pít, pane Kupičko, nechybí vám?“

„Kdepak, vůbec. Mně stačí kouření. Na chlast nemám vůbec chuť.“

Holka by mu skoro věřila.

Vždy mu přinesla tabák a nějaké peníze. S těmi penězi se ale moc dohodnout nemohli. Blek vždycky chtěl víc, než mu byla ochotná dát. Holka ale věděla, že on je rozdává svým kumpánům. Ti snad holku sledovali. Anebo měli nějaké telepatické schopnosti. Ačkoli holka nikdy nikomu nehlásila, že za Blekem jde, vždy krátce po ní navštívili Bleka lidi od kruháku a od mostáka. V nemocničním bufetu se dobře nadláblí za Blekovi peníze, pokouřili jeho tabák a zas vypadli. Jen Nast'á už nechodila, asi se bála. Rachejtle ale žádné zábrany neměla. Ovšem zase nikdy nepřišla s prázdnou. A jídlo z popelnice bylo vždy čisté. Ale Blek v nemocnici neměl hlad a tak to všechno stejně vyhazoval. Ovšem Rachejtli pokaždé zaplatil.

Venku bylo hrozné vedro. Holka se vrátila z oběda a popíjela studený čaj. Zavíraly se jí oči a tak ji snad probere. Probral ji ale až telefon. Volali z nemocnice. Blek se včera hrozně opil, a tak byl okamžitě vyhozen. Vykopli ho na ulici i s nechodící sádrou, kterou měl mít ještě dva týdny. Kumpáni tentokrát nepřišli s prázdnou a donesli Blekovi krabici vína. Ten ji vypil skoro na ex. Holka věděla, jak dokáže být nepříjemný, když je napitý. Ani se doktorům nedivila.

Tři dny o něm neslyšela. Nikdo ho neviděl. Až čtvrtý den se stavil na úřadě. Přišel o francouzských holích a usmíval se od ucha k uchu. Už to zase byl ten starý Blek. Špinavý, zapáchající a táhlo to z něj silně jako vždy.

„Tak sem tady slečinko. Už určitě všecko víte. Trochu sem se napil a bylo to. Ale ono mně je venku stejně lepší. Kost mně tam sroste líp než ve tom špitále. Tam je špatnej vzduch. A už mě nebavilo, chodit kouřit takovou dálku. Dejte mně nějaký peníze, já si koupím tabák a čučo a někam si zalezu.“

Dostal peníze, rozloučil se a šel.

Sádru přenášel už více než týden. Holka se ho snažila přesvědčit, aby šel do nemocnice na sundání a kontrolu. Nechtěl ani slyšet. Že si prý sádru sundá sám. Pajda mu pomůže. Jednou to ale holka už nevydržela, a když byl na úřadě, tak zavolala sanitku. Blek se vztekal, ale stačilo říct, že jinak nedostane ani korunu a uklidnil se.

Ze sádrovny ho převezli na kolečkovém křesle na rentgen a pak k lékaři. Holka šla vedle něj. Doktor prohlédl snímek a pak štitivě osahal Blekovu špinavou nohu.

„Teda, až se sám divím, jak dobře vám to srostlo. To je skoro neuvěřitelné.“

Blek se rozesmál: „Protože chlastám, doktore. To chce litr vína a pár panáků každé den. V tom sou vitamíny. Doporučujte to všem, co si zlámou nějakou hnátu.“

Doktor se taky smál: „No jo, něco asi na tom bude, když to říkáte. Budu o tom přemýšlet.“

„Přid'te doktore k most'ákovi. Znáte to tam?“

„Ne, tam jsem nikdy nebyl.“

„To je herna za mostem. Výbornej podnik. Přid'te, posedíme a já vás pozvu na panáka. Aspoň si sám vyzkoušíte, jaký to má léčivý účinky.“

Doktor, sestřička i Holka se smáli, Blek byl skutečně zábavný člověk.

Vyvezli Bleka z ordinace do vstupní haly a odtud se už musel dostat po svých. Šel s holemi pomalu, ale celkem jistě. Holka se sním rozloučila. Nechtělo se jí přes celé město jít šouravým krokem vedle Bleka.

V následujících dnech Blek doháněl vše, co za ten měsíc v nemocnici zameškal. Byl naprosto permanentně v lihu. Střízlivá chvilka se u něj nedala najít. Proměnil se v hotovou trosku. Holka ho našla v parku na lavičce. Strašně zapáchal a byl evidentně pomočený. V ruce držel litrovou láhev nějakého čistého alkoholu. Blek ji uviděl ve stejný okamžik jako ona jeho. Hned zamával a Holku si přivolal. Nabídl ji ocucanou láhev.

„Napíte se slečinko. Je to vodka. Dal mi ji jeden hodnej člověk. Výborná je. No vona to teda není vodka, je to nákej denaturák, ale výbornej. Dejte si slečinko, udělá vám to dobře.“

„Ne, děkuji, mně je dobře i tak. Ale tohle byste asi pít neměl, kdoví co to je, ještě po tom oslepnete.“

„Hovno! Nebojte se, já bych to poznal, kdyby to bylo nějaký jedovatý. Tohle je náhodou moc dobrý pití.“ Přihnul si, a najednou vypil zbytek. Určitě aspoň čtvrt litru. Holka pochopila, že každé další slovo už je zbytečné a odešla. Blek se svalil na lavičku a usnul jako nemluvně.

Zima přišla nezvykle brzy. Koncem října se dostavily mrazy, ledový víchř a hustá chumelenice. Blek přežíval jako kočka. Však už těch zim něco zažil. Ale asi už stárne. Zima mu byla obrovská. Celý promrzlý zabouchal holí na Holku. Nakoukl do kanceláře a pomalu vešel. Zůstal ale stát hned za dveřmi. Potřeboval peníze a hlavně trochu tepla. Jenže věděl, že sednout v kanceláři si nemůže. Holka zavětrila a zvednul se jí žaludek. Smrad to byl strašný. Ale výjimečně střízlivý Blek byl tentokrát soudný.

„Já vám tam slečinko ani nepolezu. Dejte mně nějaký peníze a já puđu. Já sem se trochu připosral, víte.“

„Pan Kupičko, vy jste se nepříposral, ale totálně posral! Takhle zůstat nemůžete. Jděte rychle na azylák, já tam zavolám, a pořádně se osprchujte a převlékněte. Já vám tam za chvíli donesu čisté oblečení.“ Rychle Bleka vypakovala ze dveří a hned zavolala na azylák a Červený kříž. Pak se oblékla, stavila se v Červeném kříži vyzvednout čisté oblečení a skoro utíkala do azylového domu. Blek tam nebyl. Pravda, chodí pomalu, ale Holka se zdržela tím Červeným křížem minimálně půl hodiny. Holka ještě chvíli čekala a pak pochopila, že Blek sem vůbec nedojde. Šla pomalu s taškou oblečení zpátky.

Teprve za dva dny vtrhla do kanceláře Rachejtle, jak bylo jejím zvykem bez zaklepání, bez pozdravu a hned spustila, že byla slyšet po celém úřadě.

„Heleďte, Blek je u mě a vzkazuje vám, že mně máte pro něj dát čisté oblečení.“ Holka odvětila, že mu to oblečení donese sama. Věděla dobře, kdy má Rachejtle svůj domek.

Domek, který ve skutečnosti žádným domkem už léta nebyl, se skládal z obvodových zdí, prkenného stropu pobitého lepenkou a oken zadělanými čím se dalo. Jen dveře byly poctivé, i když bez kliky a bez zámku. Vevnitř bylo šero. Rozsvítit samozřejmě nešlo a tak Holka chvíli ostříla zrak. Přiběhli k ní tři psi, což ji trochu vylekalo, ale zdálo se, že jsou na návštěvy zvyklí. V rohu na židli seděl Blek. Hlavu měl na kolenou a podřimoval.

„Haló, pane Kupičko. Nesu vám to oblečení.“

Blek zvedl hlavu. Holka viděla, že je ve stejných maskáčích, jako byl u ní předevcírem, když se potento.

„Děkuji, slečinko, položte to tady na zem.“

„Pane Kupičko, byl jste se vůbec někde umýt?“

„Né, to je dobrý. Vono to už zaschlo.“

Holce se zvednul žaludek. Položila tašku na zem a odešla.

Jak zima rychle přišla, tak pozdě odešla. Blek přežil nejméně třicet nocí s teplotou pod mínus deset stupňů. Když ho jednoho rána našli téměř bezvládného ležet strážníci, ani se ho nepokoušeli postavit a hned zavolali sanitku. V nemocnici mu ošetřili velké hnisavé boláky na omrzlých nohou a stejně zhnisanou ruku, kterou si ošklivě odřel už před týdnem, aniž by věděl jak. Dostal antibiotika. Upozornění, že na ně nesmí pít, bylo zcela zbytečné. Holce sice slíbil, že vydrží týden nepít, ale Holka věděla své. Pravda, Blek to zkoušel a vydržel celé dva dny. Déle to už ale nešlo. A když se pak osypal, tak prášky dal Rachejtli, která je doužívala za něj, protože jí bolela záda. Sluníčko začínalo pomalu hrát a to je přece nad všechny doktory.

Blížil se květen. Jaro bylo skoro letní. Vše krásně kvetlo a vonělo. V ulicích byly vidět první holky v minisukních. Jaro dýchalo ze všech koutů i z lidí. Když skončí dlouhá zima, je to jako když skončí nenáviděný režim. Najednou všechny lidi spojí stejný pocit úlevy a štěstí. Není náhodou, že na jaře nejvíc kvete i láska, o čemž vědí všechny živočichové i rostliny. Do všech organismů se vlévá

nová síla. Někteří jedinci by ji ale potřebovali mnohem víc, než může příroda poskytnout.

Sluneční paprsky prohřívají hromadu hadrů mezi odpadky u kolejí za lihovarem. Hromada se maličko pohnula, ale bylo to skoro neznatelné. Tady ji nikdo rušit nebude. Sem nechodí ani bezdomovci. Hromada leží o kus dál, než chodí spát a ulevovat střevům. Navíc je dobře schovaná za křovím, takže není vidět ani z vlaku. Vedle hromady velký vypasený potkan požírá plesnivou housku.

Holka se ptala na Bleka už snad všech. Nikdo ho nejméně tři dny neviděl. Šla na služebnu Městské policie.

„Jo, my se po něm podíváme.“ Ale moc přesvědčivě to neznělo.

Po několika letech

Holka už na úřadě dávno nepracovala. Našla si práci jako sociální pracovníce v Hospici. Jednoho dne za ní přišla doktorka a zeptala se jí, jestli náhodou nezná bezdomovce, kterému říkají Blek. Holka zpozorněla. Samozřejmě, že zná. Prý je na tom dost špatně. Má rakovinu a hrozí mu pomalé a bolestivé umírání na ulici. Volali z města, jestli by se nedal umístit do Hospice, že prý peníze se na to najdou. Holka dostala za úkol Bleka najít, promluvit s ním a nabídnout mu tuto možnost. Neváhala ani okamžik a šla ho hned hledat. Věděla kam, a tak šla najisto. Bylo začátkem jara, ale zima se ještě nevzdávala. Dnes však hrálo sluníčko a Blek seděl venku na lavičce s rozepnutým kabátem. Sotva Holku uviděl, rozzářila se mu tvář.

„Nazdárek slečinko. Dete se podívat na starýho Bleka? Tak podťe, třeba tady už dlouho nebudu. Mám raka. Podívejte se.“

Z kapsy vylovil baterku, otevřel pusu dokořán a posvítil si do ní. Holka se musela podívat a nebylo to vůbec nic pěkného. Místo horního patra viděla jen jakousi obludnou černou díru.

„To je, co? A jak to, kurva, bolí. Nejvíc, když žeru. Víte, že kvůli tomu teď ani nechlastám?“

Tak to opravdu musí bolet, pomyslela si Holka a nahlas řekla: „No, právě proto jsem tady. Držím vám postel v Hospici. Tam vám dají léky a nebude vás nic bolet. Nebude vám tam zima, budete mít teplou a čistou postel. A výborně tam vaří. Co vy na to?“

„To ste hodná, slečinko, ale já nevím. Však víte, že já patřím ven. Mě by tam ani nechtěli.“

„To se nebojte. Už se tam na vás těší.“

„Tak víte co, já si to tam nejdřív pudu prohlídnout, jo.“

„Tak dobrá, zítra se tady pro vás zastavím a zavezu vás tam autem. A pak se sám rozhodnete.“

Jiná možnost nebyla, Blek měl velmi špatné nohy a chůze mu dělala obrovské problémy.

Druhý den zajela vozem až k Blekově lavičce. Přes sedačku měla přehozené staré prostěradlo, i když Blek byl v čistém. V azyláku se s plánovaným výletem pochlubil a bez odmlouvání přijal nabízené čisté šaty a nechal se tam i osprchovat. V Hospici se mu líbilo, hlavně se zajímal, jestli mu nebudou zakazovat kouření a jestli tam dostane kafe. Holka kula železo, dokud bylo žhavé a tak během chvilky vše potřebné domluvila. A další den byl už Blek rádným pacientem Hospice. První problém se objevil hned ten den. Blek kouřil na pokoji. Holka mu to šla vysvětlit, ale s pochopením se nesetkala. On je přece dospělý svobodný člověk a nikdo nemá právo mu zakazovat kouření. Nakonec došlo ke kompromisu. Kouřit bude jen na balkoně. Ale i s tím Blek narazil. Kouřil příliš hodně a dveře na balkon si nechával otevřené, takže kouř byl cítit nejen po celém pokoji, ale i na chodbě. Působilo až komicky, jak se pode dveřmi valil dým z Blekových cigaret. Nastal další střet. Blek bude muset chodit kouřit pouze ven, na atrium nebo před budovu. A navíc, a to bylo mnohem horší, dostal povolení jen na deset cigaret denně. U sebe nesměl mít žádné a pro každou si musel zajít na sesternu. To kouření venku by ještě zkousnul, přece jen jaro už zimu zahnal, ale deseticigaretový limit byl příliš krutý a to prošení mu připadala ponižující. Chtěl hned odejít zpátky na ulici, ale Holka ho nakonec přesvědčila slibem, že mu nějaké cigarety tajně sežene. Blekovi se to nakonec zalíbilo, bylo to jakési spiklenectví a byl rád, že Holka je na jeho straně. Ta měla u sebe nějaké Blekovy peníze, které jí dali v azyláku a tak šla a koupila za ně několik krabiček nejlacinějších cigaret. Jenže Blek se zlobil, že tohle není jeho značka. To Holku pobavilo. On, který celý život kouří cigarety ubalené z nejlacinějšího tabáku nebo sbírá na ulici vajgly a zbytečky tabáku z nich drolí do plechovky, si teď bude vybírat ještě značku. Nicméně spiklenecká dohoda fungovala celkem dobře. Blek přijel na invalidním vozíku před kancelář a Holka mu tajně dvě nebo tři cigarety podstrčila. On si je hned schoval do jakéhosi malého školního penálu, šibalsky na Holku zamrkal a vyjel před budovu, kde si spokojený pěkně zakouřil. A pak si jel na sesternu vyfasovat tu svou povolenou. Sestry si dělaly poctivě čárku za každou přidělenou cigaretu a Blek se tvářil jako velký vítěz.

Ukázalo se však, že je schopný si kuřivo opatřit i bez Holky. On znal kdekoho, a tak občas před Hospicem zastavil nějakého známého a nechal si krabičku či dvě donést. Kdepak deset cigaret denně, s tímhle at' na Bleka nechodí. Měl to vymyšlené hezky. Vyfasoval si cigaretu, vyjel na atrium a tam vykouřil jednu celou a půlku druhé. Pak sestřám ukázal tu nedokouřenou půlku s tím, že si ji vykouří za chvíli. To aby nebylo nápadné, že jezdí kouřit častěji, než by měl.

Jako všude jinde, i v Hospici se Blek brzy stal známou a celkem populární postavou. Sestry i lékaři se o něj starali tak, jako asi ještě nikdo v jeho životě. Vlastně mu vůbec nic nechybělo, ale přesto, kdyby mohl, šel by raději ven. Jenže on nemohl. Neležel tu s rýmou. A dobré to nebylo.

Občas Holku poprosil o nějakou dobrotu. Měl rád makovec a taky zavináče, někdy chtěl kousek salámu. Holka mu to kupovala, ale pak zjistila, že má všechno několik dní nenačnuté v ledničce. Blek měl sice chuť, ale polykání ho dost bolelo, tak jedl málo.

Jednou přijel zase za Holkou a prosil, aby mu koupila panáka vodky. Ta to však odmítla.

„To nejde, pane Kupučko, to by vám neudělalo dobře. Berete tady léky, na které se alkohol nesmí.“

Blek ale věděl své. „Hovno, já to mám vyzkoušený. Jedna vodka je zdravá. Já nechci víc, mně by stačil jen jeden panák. U mostáka prodávají takový ty panáky s víčkem. Je to jako malej jogurt. Tak mně jednoho dovezte, nikdo to nemusí vědět.“

Ten malej jogurt se Holce moc líbil, ale přesto mu to slíbit nemohla. A tak to Blek vyřešil po svém.

Jako obvykle si na invalidním vozíku vyjel před budovu a u hlavního vchodu si na sluníčku v poklidu vykouřil dvě cigarety. Hned s posledním šlukem se na vozíku rozjel směr nádraží. Je přece svobodný člověk a nikdo mu nebude nic zakazovat ani nařizovat. Ovšem cesta to nebyla snadná. Nádraží je sice od Hospice nějakých tři sta metrů, ale je to pěkný sešup z kopce. A s Blekovou kondicí to rozhodně nebyl bezpečný výlet. Jeho slabé ruce a ještě slabší nohy měly opravdu co dělat, aby to ubrdily. Ale touha po vodce, a snad ještě víc po tom výletě, byla příliš silná. Blek to zvládl aniž by poškodil sebe nebo vozík. K nádraží pak musel ještě podjezdem, což znamenalo další sešup a pak těžký stoupák. Na autobusovém nádraží se cítil jako horolezec na ká dvojce. Usmíval se na všechny strany a hned se díval, jestli neuvidí nějaké známé. Samozřejmě tam byli. To bylo radosti. Blek byl najednou hrdinou a středem pozornosti. To mu dělalo dobře. Dostal pokouřit a hlavně došlo i na toho panáčka. No panáčka, několikrát si vydatně loknul přímo z nabízené flašky. V hloučku kumpánů bylo veselo. Až do chvíle, kdy kolem šla hlídka městské policie. Strážníci věděli, že Blek je nyní v Hospici a tak se zastavili, pozdravili se s ním a zeptali se, co tady dělá a jak se sem dostal. Blek neměl důvod něco tajit, ostatně on lhát nikdy moc neuměl. Klidně se přiznal, že si jen udělal vycházku z Hospice a za chvíli se tam vrátí. Strážníci ale pro jistotu do Hospice zavolali. Sestra, když slyšela, že Blek je na nádraží, se dost podivila a hned tam běžela. Blek se zase divil, když mu za to vyčinila, nechápal, co udělal špatného. Je přece svobodný člověk. Lze se jen dohadovat, jak by se Blek dostal zpátky, kdyby pro něj sestra nepřišla. Ten kopec by sám určitě nevyjel. Ale on by nejspíš někoho požádal a nechal se tam vytlačit.

Holka se to dozvěděla druhý den, ale než se na to stačila Bleka zeptat, on ji to už rozesmátý hlásil sám.

„Jen doufám, že jste tam, pane Kupučko, nic nepil?“

„Kdepák, dyť mě znáte. Akorát trochu vodečky, ale jen trochu, namouduši.“

Co mu na to měla říci? Blek je Blek a krom toho, v jeho stavu nemělo smyslu mu odepírat pár malých radostí.

Pár malých radostí. Kolik jich ve svém více než šedesátiletém životě měl? Možná, že až tahle krutá rakovina způsobila, že se má alespoň v závěru života dobře. Čistou postel, střechu nad hlavou a pravidelné jídlo měl naposledy snad někde v děčáku. I když, přemýšlí Holka, kdoví, co je pro něj cennější. Ta postel, teplo a jídlo anebo zima, hlad, avšak absolutní volnost. Jak ho znala, tak nikdy nebyl zoufalý, nešťastný, zhroucený. I když ho okradli a někdy i zmlátili, byl vždycky jen chvíli naštvaný, ale ta zlost z něj vyprchala s prvním douškem alkoholu a prvním šlukem tabáku. Ani kruté zimy ho nezlomily. Byl neobyčejně odolný. Většina čistých, slušných a vážených spoluobčanů by nevydržela ani pár dní to, co Blek celá léta. Žádná hygiena, jídlo z popelnice, pokud vůbec nějaké, kromě alkoholu žádné jiné tekutiny, desítky cigaret denně, často zhnisané rány, omrzliny. Všechno přežil a stále se usmíval. Neměl vůbec žádné hmotné potřeby. Vlastně ani jiné. Když je člověk na tom nejhlubším sociálním dně a smíří se s tím, nic mu tam nechybí. Nakonec Holka věděla, i když se na to přímo nikdy neptala, že se najde i dost žen, které jsou na tom podobně a žádné zábrany nemají. Některá to udělala zadarmo, některá si řekla o pár cigár nebo hlt kořalky. Přesto Holka věřila, že tady v Hospici se cítí dobře. Že občas nadával, to nebyla známka nespokojenosti. To byl vždy jen takový chvilkový rozmar. Třeba by se mu dnes nechtělo ven, i kdyby byl zdravý. Před pár lety by určitě dal přednost ulici, ale věk spolu s nemocí by asi teď jeho rozhodování změnilo. Nemoc pokračovala rychle a začala dobývat celé Blekovo tělo. Mluvil čím dál hůře, už nemohl skoro polykat a jen díky opiátům neměl velké bolesti. Chřadnul před očima. Už nejezdil ani kouřit. Jen když za ním jednou přišel mentálně postižený bratr Zbyněk, jednu vykouřil. Holka k němu na pokoj chodila denně, ale moc si toho už neřekli. Blek umíral. Úsměvné na tom bylo jen to, že nezapřel bezdomovce a místo na posteli ležal na gauči přikrytý kabátem. Tak jak byl zvyklý z venku. A pak už nemluvil vůbec. Bylo jasné, že mu zbývá jen pár dní, možná dokonce hodin.

Den před smrtí se na něj šla zase podívat. Blek ležel na boku, nyní už v posteli, kam ho přendali, a jen chrčel. V pokoji byl nesnesitelný zápach. Holka nevěděla z čeho. Blek byl čistý, čisto bylo všude na pokoji a okno bylo otevřené. Takhle je cítit smrt, napadlo jí. Holka Bleka pohládila po hlavě a rameni a chtěla mu něco pěkného říci. Nevěděla však co. A pak jí nenapadlo nic chytřejšího, než mu popřát, ať se tam má dobře. Ale nebyla si jistá, jestli ji ještě vnímá. Spíše už asi ne. To bylo naposledy, co ho viděla živého.

Zemřel na začátku letních prázdnin. A Holka si tentokrát vzpomněla na jednu báseň. Václav Hrabě si v ní posteskně, jak je to z zlosti teď v létě umírat. Ale nějaké období na umírání vhodnější?

Poslední rozloučení s Blekem bylo maličké, ale důstojné. V Hospici v malé rozlučkové místnosti se sešli Blekův bratr Zbyněk se svou sociální pracovnící, jedna sociální pracovníce z azyláku, Blekův kámoš, dnes už beznohý

bezdomovec a těžký alkoholik Pajda a samozřejmě Holka. Ta řekla pár slov a pak pustila tři písničky. Jediný, kdo nahlas brečel byl Pajda. Toho na rozloučení Holka přivezla v autě a Pajda jí za to byl moc vděčný. Přiznal se, že mu moc vyhovuje dopolední čas rozloučení, protože odpoledne by už byl nepoužitelný. Krásná upřímnost. Pajda si ve své výjimečné střízlivosti před Blekovou rakví nejspíš uvědomil svou situaci a zřejmě i brzký konec. Tomu „čistou“ hlavu pomáhal udržovat jen ten chlást. Střízlivý by se zbláznil a utrápil. Po obřadu si Bleka odvezli pohřebáci a Holka Zbyněkovi předala pozůstalost. Jedny hodinky, jakýsi prsten a malý, gumou omotaný tranzistoráček, Blekův nejméně druh. Zbyněk si vzal hodinky a prsten, rádio odmítl. - Pak ještě Holka v pohřební službě vyzvedla urnu, pro kterou si Zbyněk přijel a popel z ní rozptýlil na chrudimském hřbitově. To byla definitivní tečka za nejnámějším chrudimským bezdomovcem Blekem.

Vše popsané v této povídce se skutečně stalo. Nebo se tak stát mohlo. Všechny postavy z příběhu jsou skutečné, jen mají změněná jména, v jednom případě trochu i pohlaví a věk.

A ještě přidávám jednu báseň Václava Hraběte (1940 – 1965)

A kdybych už měl umřít
chci hvězdy na rakev
a trochu hnědé hlíny
hřejivé jako krev
Na hřbitově at' hrají
houslovou sonátu
v které zní mořské mušle
a slunce pasátů
Tomu kdo bude plakat
maličký kapesník
s mým monogramem dejte
Je to jako památník
Připijte na mé zdraví
nebožtík píval rád
a teď už nechuraví
už nebude mít hlad
Připijte na mé kosti
at' mohou dobře spát
Věřte mi je to k zlosti
teď v létě umírat

Další jsou moje (1958 - dosud)

Ten dům je plný smrti
jako květinářství
plné řezaných kyttek
Potkávám tu smrtku denně
... a vůbec není ohyždná
a nejde z ní strach
Nabídnu jí čaj
černý jak svědomí
když je černé
Posedíme spolu pomlčíme
Pak mně kývnutím poděkuje
zvedne se
a jde si pro další květinu
kdysi krásnou a voňavou
Ten dům je plný smrti
a světla
a vůně z těch vadnoucích kyttek
Vzpomínám na Jiříka Wolkera
Smrt není zlá
smrt je jen kus života těžkého
Ten dům je plný smrti
Jen bolest zůstala venku

a ještě něco veselejšího

CHAOS

Jsem Kelt anebo Slovan?
Nebo je snad ve mně schován
a to by tedy byla rána
i kousek z Branibor Germána?
Kdoví za koho vlastně kopu
Kdo všechno ve mně nechal stopu
Zjistit se to zatím nedaří
Byli to Římany, Huni, Tataři?
Taký kdysi Osmáni
proháněli se tu po pláni
Mohl tu do mnohé ženy
i Viking či Švéd zasít geny
Hlava mi z toho jde dokola
Vyloučit nelze ani Mongola

BLUES

Pustím vám, slečny, pomalé blues
a vy se zatím vysvlékněte ze svých blůz
Svlékněte se, prosím pěkně, zcela
a v rytmu hudby rozvlňte svá těla
Nespěchejte, pomalu, jak hraje blues
Předved'te mi tanec lehkých múz